

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Ректор НУБіП України

Станіслав НІКОЛАЄНКО

"18" 04 2024 р.

**ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
з освітньо-професійної програми "Нутриціологія та промоція
здоров'я"
для підготовки здобувачів
другого (магістерського) рівня вищої освіти
за спеціальністю 229 «Громадське здоров'я»
галузі знань 22 «Охорона здоров'я»**

Голова фахової атестаційної комісії

/Геннадій ТКАЧ/

Київ – 2024

Тестове завдання для вступу на програму підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти складається з 30 запитань з комплексу фундаментальних і професійно-орієнтованих дисциплін. За характером формування відповідей використовуються завдання закритої та відкритої форм. Завдання закритої форми представлені запитаннями, що потребують обрання однієї або кількох відповідей із запропонованого набору варіантів, вибору відповідності або їхньої послідовності. Відкритими є запитання, в яких необхідно коротко відповісти на поставлене питання (одним словом чи словосполученням, вписати формулу), дати числову відповідь або вказати результат розрахункової задачі.

1 Фізіологія людини

1.1. Загальна фізіологія. Фізіологія клітини. Загальні властивості збудливих тканин. Біоелектричні явища в тканинах. Фізіологія м'язів. Фізіологія нервового волокна.

1.2. Фізіологія травлення. Поняття про травлення. Травлення в ротовій порожнині. Травлення в шлунку. Травлення в тонкій і товстій кишці.

1.3. Фізіологія крові, кровообігу та дихання. Кров – внутрішнє середовище організму. Еритроцити. Гемоглобін. Поняття про імунітет: роль крові. Лейкоцити. Лейкоцитарна формула. Зсідання крові, кровотворення. Фізіологія кровообігу: робота серця та її регуляція. Фізіологія кровообігу: гемодинаміка та її регуляція. Фізіологія дихання.

1.4. Фізіологія обміну речовин і енергії, виділення. Загальна фізіологія обміну речовин. Обмін білків. Обмін жирів і вуглеводів. Водносольовий обмін, вітаміни. Фізіологія обміну енергії. Терморегуляція. Фізіологія виділення. Сечовиділення. Фізіологія розмноження.

1.5. Фізіологія ендокринної та нервової системи. Загальна фізіологія ендокринної системи. Фізіологія окремих залоз внутрішньої секреції. Загальна фізіологія нервової системи. Фізіологія спинного мозку та автономної нервової системи. Фізіологія головного мозку.

1.6. Фізіологія вищої нервової діяльності та аналізаторів. Емоції. Фізіологія новонароджених. Вища нервова діяльність. Фізіологія емоцій. Загальні властивості аналізаторів. Фізіологія окремих аналізаторів. Фізіологія новонароджених.

2. Епідеміологія: інфекційні хвороби

2.1. Загальна епідеміологія. Вчення про епідемічний процес. Значення епідеміології для громадського здоров'я. Основні епідеміологічні концепції. Протиепідемічні заходи в осередку інфекційного захворювання. Епідемічний процес. Складові епідемічного процесу. Розділи вчення про епідемічний процес. Протиепідемічні заходи в осередку – заходи, спрямовані на складові епідемічного процесу. Обстеження осередку інфекційного захворювання. Заповнення відповідної документації. Заходи щодо ліквідації осередку – заходи

по відношенню до хворого та носія, знезараженню навколишнього середовища та осіб, які спілкувались з джерелом інфекційного захворювання.

Протиепідемічна та профілактична робота в практиці спеціаліста з громадського здоров'я. Раннє виявлення інфекційного хворого. Збір епідеміологічного анамнезу. Рання ізоляція, госпіталізація – обов'язкова і за показаннями: клінічними і епідеміологічними. Взяття матеріалу від хворого для бактеріологічного дослідження. Епідеміологічне обстеження осередку: пошук джерела збудника, встановлення факторів передавання, визначення меж осередку, оцінка санітарного стану. Проведення первинних протиепідемічних заходів. Планування заходів, спрямованих на локалізацію та ліквідацію осередку. Епідеміологічне спостереження за осередком. Своєчасне повідомлення про інфекційне захворювання у лабораторний центр. Санітарно-просвітницька робота.

Дезінфекція і стерилізація. Живі переносники збудників інфекційних хвороб. Дезінсекція. Дератизація. Визначення та суть дезінфекції, дезінсекції, дератизації. Дезінфекція: види, методи та способи; характеристика фізичного та хімічного методів; методи контролю якості; хімічні дезінфектанти, вимоги до них. Роль живих переносників у поширенні збудників інфекційних хвороб. Хімічні інсектициди, вимоги до них; методи контролю якості дезінсекції. Типи апаратури, яка використовується для проведення дезінфекції, дезінсекції. Види і методи дератизації; характеристика груп препаратів, які використовуються для дератизації; методи контролю якості дератизації; типи апаратури, яка використовується для проведення дератизації. Визначення поняття «стерилізація», етапи, методи, контроль якості стерилізації.

Імунопрофілактика інфекційних хвороб. Календар профілактичних щеплень. Оцінювання ефективності імунопрофілактики. Термінова імунопрофілактика. Види імунітету та їх характеристика. Значення рівня популяційного імунітету населення в розвитку інфекційних захворювань. Календар профілактичних щеплень України, його розділи. Вимоги до імунобіологічних препаратів. Шляхи ведення імунобіологічних препаратів в організм. Перелік медичних протипоказів до проведення профілактичних щеплень. Післявакцинальні реакції та ускладнення. Організація проведення імунопрофілактики. Складання плану профілактичних щеплень. Форми обліково-звітної документації з імунопрофілактики. Щеплювальна картотека. Оцінка клінічної, імунологічної та епідеміологічної ефективності імунопрофілактики. Препарати для термінової імунопрофілактики. Характеристика препаратів для термінової профілактики правця, сказу (форма випуску, засіб введення, доза, реакція на введення).

Епідеміологічний метод дослідження та його структура. Епідеміологічна діагностика. Прогнозування розвитку епідемічного процесу. Планування протиепідемічних та профілактичних заходів. Оцінка проблем профілактики на основі аналізу структури та рівня захворюваності по групах та нозологічних формам інфекцій. Епідеміологічна діагностика. Оперативний епідеміологічний аналіз. Вивчення проявів річної та багаторічної динаміки захворюваності. Прогнозування проявів епідемічного процесу. Аналіз захворюваності по групах, колективах, територіях. Планування протиепідемічних заходів.

Аналітичні та експериментальні епідеміологічні дослідження. Вирішення ситуаційного завдання з ретроспективного епідеміологічного аналізу.

Аналітична та експериментальна епідеміологія. Дизайн спостережних, аналітичних, експериментальних, епідеміологічних (клінічних) досліджень. Ієрархія доказовості епідеміологічних (клінічних) досліджень. Аналітична епідеміологія: дизайн аналітичних спостережних досліджень. Дослідження «випадок-контроль» та когортні дослідження. Основа дослідження. Вибір випадків. Вибір контролю. Правило вибору груп порівняння. Розрахунок і інтерпретація відношення шансів та відносного ризику. Порівняння переваг та недоліків аналітичних досліджень. Експериментальна епідеміологія: дизайн експериментальних епідеміологічних досліджень. Рандомізовані контрольовані дослідження. Потенційна та фактична ефективність медичних втручань.

2.2. Спеціальна епідеміологія. Протиепідемічні заходи в осередках інфекцій з фекально-оральним механізмом передавання (шигеліози, сальмонельози, черевний тиф та паратифи, вірусні гепатити А, Е, холера). Епідеміологічна характеристика групи кишкових інфекцій. Механізми, чинники та шляхи передачі конкретних нозологічних форм. Прояви епідемічного процесу (рівень захворюваності, прояви захворюваності в часі, по території, серед різних груп населення та по колективам). Профілактичні та протиепідемічні заходи в осередках.

Протиепідемічні заходи в осередках інфекцій з аерозольним механізмом передавання (COVID-19, грип, дифтерія, менінгококова інфекція, епідемічний паротит, кір, вітряна віспа). Епідеміологічна характеристика групи дихальних інфекцій. Механізми, чинники та шляхи передачі конкретних нозологічних форм. Прояви епідемічного процесу (рівень захворюваності, прояви захворюваності в часі, по території, серед різних груп населення та по колективам). Профілактичні та протиепідемічні заходи в осередках. Заповнення карти обстеження епідеміологічного осередка.

Протиепідемічні заходи в осередках інфекцій з трансмісивним механізмом передавання (висипний тиф, хвороба Лайма, малярія, кліщовий енцефаліт, лейшманіози). Епідеміологічна характеристика груп трансмісивних інфекцій. Механізми, чинники та шляхи передачі конкретних 2/3/5 нозологічних форм. Прояви епідемічного процесу (рівень захворюваності, прояви захворюваності в часі, по території, серед різних груп населення та по колективам).

Протиепідемічні заходи в осередках інфекцій з контактним механізмом передавання (ВІЛ, вірусні гепатити В, С, D, G, SEN, TTV). Епідеміологічна характеристика груп інфекцій зовнішніх покривів. Механізми, чинники та шляхи передачі конкретних нозологічних форм. Прояви епідемічного процесу (рівень захворюваності, прояви захворюваності в часі, по території, серед різних груп населення та по колективам).

Епідеміологічна характеристика інфекцій, пов'язаних з наданням медичної допомоги. Інфекційний контроль у медичних закладах. Рівні інфекційного контролю. Епідеміологічна характеристика інфекцій, пов'язаних з наданням медичної допомоги: актуальність, класифікація, шляхи передачі, нозологічна структура. Інфекційний контроль в медичних закладах. Рівні та види інфекційного контролю.

Профілактичні та протиепідемічні заходи при особливо-небезпечних інфекціях (холера, чума, геморагічні гарячки). Карантинні заходи. Міжнародні медико-санітарні правила. Особливо небезпечні, небезпечні та інші інфекційні хвороби. Карантинні та інші обмежувальні заходи в разі виникнення випадків особливо небезпечних інфекційних хвороб на території країни (національна нормативна база). Індивідуальні засоби захисту (ЗІЗ), їх класифікація та правила застосування.

Біотероризм: національна і глобальна загрози. Управління біоризиками.

3. Епідеміологія: неінфекційні хвороби

Історія епідеміології. Місце мета та застосування епідеміології в галузі громадського здоров'я. Епідеміологічні методи і методики. Епідеміологічний аналіз. Оперативний і ретроспективний аналіз. Експериментальний метод. Основи доказової медицини. Доказова медицина. Основи екологічної епідеміології. Організація вивчення стану здоров'я населення. Ожиріння. Онкологічні хвороби. Цукровий діабет. Хвороби серця і судин. Хвороби легень. Алергії. Неврологічні та психічні розлади.

4. Загальна гігієна

Сталий розвиток. Глобальні цілі сталого розвитку. Найактуальніші проблеми екологічного здоров'я. Роль раціонального харчування у збереженні та зміцненні здоров'я населення. Зміна клімату та її значення для громадського здоров'я. Проблемні питання забруднення ґрунту як сфера впливу системи охорони громадського здоров'я. Проблемні питання забруднення атмосферного повітря як сфера впливу системи охорони громадського здоров'я. Проблемні питання забруднення питної води як сфера впливу системи охорони громадського здоров'я. Проблемні питання забруднення поверхневих вод як сфера впливу системи охорони громадського здоров'я.

5. Екологія людини

5.1. Аутоекологічні основи екології людини. Місце екології людини в системі екологічних наук. Аутоекологія про взаємозв'язок організмів з навколишнім середовищем. Здоров'я людини як комплексний показник стану людського суспільства. Адаптація людини до умов навколишнього середовища.

5.2. Вплив навколишнього середовища на здоров'я людини. Взаємозв'язок здоров'я людини і чинників довкілля. Біоритми. Часова організація організму людини. Соціальні аспекти екології людини. Екологія харчування.

6. Промоція здоров'я

6.1. Промоція здоров'я: поняття, цілі, цільова аудиторія, канали інформації, ефективна комунікація, середовища проведення. Поняття про промоцію здоров'я. Шляхи забезпечення комунікації в громадському здоров'ї. Актуальність та цілі промоції здоров'я крізь призму показників якості життя населення та глобального тягаря хвороб. Джерела та канали інформації про здоров'я для населення: тенденції, рівень довіри, вплив на здоров'я.

Чинники сегментації населення під час розробки заходів промоції здоров'я. Ефективна комунікація фахівця громадського здоров'я. Індивідуальне консультування щодо здоров'я збереження як традиційна інтервенція: переваги та недоліки. Підходи до промоції здоров'я у різних середовищах. Промоція в родині. Підходи до промоції здоров'я у різних середовищах. Промоція в закладах освіти, на робочому місці, в оточуючому середовищі, в громаді. Промоція здорового харчування як детермінанти здорового способу життя. Профілактика неінфекційних захворювань.

6.2. Інструменти, інтервенції та підходи до промоції здоров'я в забезпеченні якості життя та профілактиці глобального тягаря хвороб. Медіа як інструмент промоції здоров'я. Соціальна реклама як інструмент промоції здоров'я. Концептуальні основи нейротехнологій. Інформаційно-комунікаційні технології в промоції здоров'я. E-health і m-health як засоби електронного здоров'я. Популяризація здорового способу життя серед учнівської молоді. Концепція школи, чутливої до психічного здоров'я. Промоція сексуального і репродуктивного здоров'я серед молоді. Промоція здоров'я в профілактиці глобального тягаря поганого здоров'я матері, новонародженого та дитини. Профілактика та супровід онкопатології. Промоція способу життя без залежностей. Промоція здоров'я на тлі агресивної популяризації антиейджингових програм, програм естетизації тіла та реклами фармацевтичної продукції. Промоція імунізації населення.

7. Основи нутріціології

7.1. Основи харчування та теорії харчування. Нутріціологічні основи раціонального харчування. Нетрадиційні види харчування. Макронутрієнти в харчуванні людини.

7.2. Теоретичні основи нутріціології. Мікронутрієнти в продуктах харчування. Харчові добавки та інші інгредієнти в продуктах та функціональному харчуванні. Наслідки нестачі та надлишку харчових речовин у раціонах.

Список рекомендованої літератури

1. Громадське здоров'я: підручник для студ. вищих мед. навч. закладів / В.Ф.Москаленко , О. П . Гульчій , Т.С. Гузева [та ін.].– Вид. 3. – Вінниця : Нова книга, 2013 . – 560 с.
2. Закон України “Основи законодавства України про охорону здоров'я” // Відом. Верховної Ради України. — 1993. — № 4.
3. Закон України “Про систему громадського здоров'я”.
4. Закон України “Про захист населення від інфекційних хвороб».
5. Здоров'я. Основи політики досягнення здоров'я для всіх у Європейському регіоні Всесвітньої організації охорони здоров'я / ВОЗ, Європейському регіональному бюро. — Копенгаген, 310 с.
6. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. // Відом. Верховної Ради України. — 1996. - № 30. - С. 141.
7. Розпорядження Кабінету Міністрів України “Про схвалення Концепції розвитку громадського здоров'я” від 30 листопада 2016 р. № 1002-р.

8. Коляденко Г.І. Анатомія людини: Підручник. – 6-те вид. – К.: Либідь, 2014. – 384 с.: іл.
9. Глобальні цілі Сталого розвитку 2030 /інтернет ресурс <https://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/sustainable-development-goals.html> / 10. Міжнародний класифікатор хвороб (МКХ-10) /інтернет ресурс <https://www.surgery.org.ua/Documents/Details/aa535505-419d-4d67-a9e7-5c6d4b8f1ced?title=MizhnarodniiKodifikatorKhvorobMkx10>.
10. Фізіологія людини: Підручник. Видання четверте/ В.І. Філімонов. – К.: Медицина, 2021. – 485 с.
11. Практикум з фізіології людини: Навч. посіб. для мед. ВНЗ I—III р.а. — 2-ге вид., випр. Рекомендовано МОЗ./ Мотузюк О.П., Хмелькова А.І., Міщенко І.В., 2018
12. Фізіологія: підручники для студентів вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації / В. Г. Шевчук [та ін.] ; за ред. В. Г. Шевчука. - Вид. 4-те. - Вінниця : Нова кн., 2018. - 447 с.
13. Фізіологія людини: Підручник / В.І. Філімонов. – К.: Медицина, 2011. – 488 с.
14. Філімонов В.І. Фізіологія людини: Підручник. — К., 2010. — 776 с.
15. Плахтій П. Фізіологія людини: Практикум. – Кам'янець-Подільський, 2010. – 234 с.
16. Плахтій П. Фізіологія людини. Нейрогуморальна регуляція функцій: Навч. посіб. — К., 2018. — 333 с.
17. Фізіологічне акушерство: Підручник / І.Б. Назарова, В.Б. Самойленко. — К.: Медицина, 2019. — 408 с.
18. Інфекційні хвороби: підручник / О.А. Голубовська, М.А. Андрейчин, А.В. Шкурба та ін. ; за ред. О.А. Голубовської. – 2-е вид., переробл. і допов. – К. : ВСВ «Медицина», 2018. – 688 с.
19. Спеціальна епідеміологія : навчальний посібник / Н. О. Виноград, З. П. Васишин, Л. П. Козак. – 2-е вид., переробл. та допов. – К. : ВСВ «Медицина», 2018. – 368 с
20. Атлас інфекційних хвороб [М. А. Андрейчин, В. С. Краса, С. О. Крамарьов та ін.]; за ред. М. А. Андрейчина. – 3- те вид. випр. і допов. – Львів: Магнолія, 2019. – 296 с.
21. Епідеміологія: протиепідемічні заходи : навчальний посібник / М. Д. Чемич, Н. Г. Малиш, Н. І. Ільїна [та ін.]. – Вінниця : Нова Книга, 2020. – 288 с.
22. Громадське здоров'я: підруч. для студ. вищ. мед. навч. закл. / [В. Ф. Москаленко, О. П. Гульчій, Т. С. Грузєва та ін.] ; за ред. В. Ф. Москаленка. 3-те вид. Вінниця : Нова книга, 2013. 560 с.
23. Епідеміологічні методи вивчення неінфекційних захворювань : Навчальний посібник / [В. М. Лехан, Ю. В. Вороненко, О. П. Максименко та ін.]. Дніпропетровськ: АРТ- Прес, 2004. 184 с.
24. Москаленко В.Ф. Концептуальні підходи до формування сучасної профілактичної стратегії в охороні здоров'я: від профілактики медичної до профілактики соціальної: Монографія. К.: Авіцена, 2009. 240 с. 9. *Jekel's Epidemiology, Biostatistics, Preventive Medicine, and Public Health, 4th Edition* / David L. Katz, Joahn G. Elmore, Dorothea M.G. Wild. Philadelphia, 2014. 405 p.

25. Погорелов М. В., Бумейстер В. І., Ткач Г. Ф. та ін. Макро- та мікроелементи (обмін, патологія та методи визначення). С., 2010.
26. Левітін Є. Я., Ведерникова І. О., Коваль А. О., Криський О. С. Біоактивність неорганічних сполук. Х., 2017;
27. Калібабчук В. О., Чекман І. С., Галинська В. І. та ін. Медична хімія. К., 2018.
28. Андрусишина І. М., Лампека О. Г., Голуб І. О. Порівняльна оцінка спектральних методів визначення макро-та мікроелементів у біосередовищах людини. Актуальні проблеми транспортної медицини. 2009. № 4 (18). С. 75–83.
29. Андрусишина І. М., Лампека О. Г., Голуб І. О., Лубянова І. П., Харченко Т. Д. Оцінка порушень мінерального обміну у професійних контингентів за допомогою методу атомно-емісійної спектроскопії з індуктивно зв'язаною плазмою: методичні рекомендації. Київ : ВД «Авіцена», 2014. 60 с.
30. Влізло В. В., Федорук Р. С., Макар І. А. Фізіолого-біохімічні методи досліджень у біології, тваринництві та ветеринарній медицині: Довідник. Львів: ВКП «ВМС», 2004. 399 с.
31. Горіла М. В. Неінвазивні методи діагностики – стан проблеми та перспективи розвитку. Вісник Дніпропетровського університету. Біологія. Екологія. 2009. Вип. 17, Т. 1. С. 38–43.
32. Демченко В. Ф., Андрусишина І. М., Лампека О. Г., Голуб І. О. Атомноадсорбційні методи визначення макро- та мікроелементів у біологічних середовищах при порушенні їх обміну в організмі людини: методичні рекомендації. К. : ВД «Авіцена», 2010. 60 с.
33. Єгорова Т. М. Ландшафтно-геохімічні пріоритети екологічної небезпеки території України [Електронний ресурс] / Збірник наукових статей «III-го Всеукраїнського з'їзду екологів з міжнародною участю». Вінниця, 2011. Т. 2. С. 710–713. Режим доступу <http://eco.com.ua>.
34. Довженко Л.В., Лінькова І.К. Гігієна з основами екології: Навчальнометодичний посібник для мед. ВНЗ I-III р.а. Схвалено МОЗ. К., 2018. 49 с.
35. Ластков Д.О., Сергета І.В., Швидкий О.В., Сергієнко А.Ю. та ін. Основи екології та профілактична медицина: Підручник для мед. ВНЗ I-III р.а. Затверджено МОЗ. К., 2018. 472 с.
36. Кононенко Н.М., Чікіткіна В.В., Волковой В.А. та ін. Гігієна у фармації: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Х.: НФаУ, 2019. 392 с.
37. Дикий І.Л., Літаров В.Є., Сілаєва Л.Ф. Основи загальної та фармацевтичної гігієни. Навчальний посібник. Х.: Вид-во НФаУ: Золоті сторінки. 2022. 180 с.
38. Мізюк М.І. Гігієна: посібник для практичних занять. К.: Здоров'я. 2022. 256с. 6. Мізюк М.І. Гігієна: підручник. К.: Здоров'я. 2019. 320 с.
39. Методики формування здорового способу життя : конспект лекцій / укладачі: Н. В. Коляда, С. М. Король, С. А. Король. Суми : Сумський державний університет, 2021. 183 с.
40. Лісенчук Г. А. Методичні рекомендації до практичних занять та самостійної роботи з дисципліни «Менеджмент здоров'я»: навчально-

методичний посібник / Г. А. Лісенчук. Миколаїв: Видавець Румянцева Г. В., 2022. 186 с.

41. Діалектова Є. М. Популяризація здорового способу життя серед підлітків засобами соціальної реклами : кваліфікаційна робота магістра спеціальності 231 "Соціальна робота" / наук. керівник О. О. Широбокова. Запоріжжя : ЗНУ, 2020. 80 с.

42. Основи менеджменту та маркетингу в медицині: навч. посібник / Шутурмінський В. Г., Кусик, Н. Л., Рудинська О. В. Одеса: Вид. Гельветика, 2020. 176 с.

43. Галіяш Н. Комунікативні навички в медицині : посіб. / Наталія Галіяш, Наталія Петренко, Наталія Бількевич. Тернопіль : ТДМУ, 2019. 132 с.

44. Загальна теорія здоров'я та здоров'язбереження: колективна монографія / за заг. ред. проф. Ю. Д. Бойчука. Харків: Вид. Рожко С. Г., 2017. 488 с.

45. Здоров'я зберезувальні технології в освітньому середовищі: колективна монографія / за заг. ред. Л.М. Рибалко. Тернопіль : Осадца В.М., 2019. 400 с.

46. Підвищення ефективності комунікації в профілактиці хронічних неінфекційних захворювань (НІЗ) : методичні рекомендації. / К. В. Балашов, Г. О.Слабкий, О. П. Гульчій, Н. М. Захарова. Київ : ТОВ «7БЦ», 2021. 23 с. Дворник, М. (2023).

47. Промоція здорового способу життя особистості в умовах війни: концептуальні засади дослідження. Проблеми політичної психології, 13(27), 57-64. <https://doi.org/10.33120/porp-Vol13-Year2023-127>

48. Л.Ф. Павлоцька, О.Ф. Аксьонова, Л.А.Скуріхіна. Нутриціологія та харчова безпека [Електронний ресурс]: навч. посібник. Х. : ХДУХТ, 2020. 132 с.

49. М. П. Гребняк. Дієтологія у термінах, схемах, таблицях, тестах: навч. посіб. Дніпро: Акцент ПП, 2018. 248 с.

50. Дедишина Л. Гігієна, правильне харчування та якість питної води. Фармацевт-практик. наук.-попул. та станovo-побутовий журн.2019. N 3. С. 28-29.

51. Зубар Н. М. Фізіологія харчування: практикум: навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. Київ: ЦУЛ, 2018. 208 с.

52. М. І. Кручаниця, І. С. Миронюк, Н. В. Розумикова та ін. Основи харчування: підручник. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2019. 252 с.

53. Павлоцька Л. Ф., Дуденко Н. В., Димитрієвич Л. Р. Основи фізіології, гігієни харчування та проблеми безпеки харчових продуктів: Навчальний посібник. Суми: Університетська книга, 2019. 170 с.

54. Основи раціонального харчування - https://pidru4niki.com/70739/bzhd/osnovi_ratsionalnogo_harchuvannya

55. Формула раціонального харчування - <http://pronut.medved.kiev.ua/index.php/ua/categories/problem-articles/item/457-formula-of-rational-nutrition>

56. Корисні аспекти нетрадиційних видів харчування - <https://www.bsmu.edu.ua/blog/3566-korisni-aspekti-netraditsiynih-vidiv-harchuvannya/>

57. Сучасні погляди на теорії харчування та дієти - http://medved.kiev.ua/web_journals/arhiv/nutrition/2008/1-2_08/str36.pdf

58. Мікронутрієнти. Що це таке і яка їхня роль в харчуванні - <https://belok.ua/blog/ua/mikronutriyenty-shho-cze-take/>

59. Що таке нутрієнти та як вони впливають на самопочуття: класифікація, розрахунок, приклади - https://korisno.24tv.ua/shho-take-nutriyenti-klasifikatsiyarozrahunok-ostanni-novini_n1481564

60. Мікро- та макронутрієнти - основні відмінності і правила використання - <https://sayyes.com.ua/ua/mikro-i-makronutriyenty-osnovnye-otlichiya-i-pravilaispolzovaniya/>

61. Харчові добавки та барвники: що треба знати про небезпечні і безпечні Е-коди продуктів - <https://tsn.ua/zdorovya/korysni-statti/harchovi-dobavki-ta-barvniki-scho-treba-znatipro-nebezpechni-i-bezpechni-e-kodi-produktiv-harchuvannya-1859524.html>

62. Харчові добавки та їх функціональна роль у технологічному процесі - <https://www.apkinform.com/ru/bread/14167>

ПРИКЛАД ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

Частина 1 (базовий рівень)

(15 завдань, одна правильна відповідь на завдання, так/ні та ін.)

Питання 1. Здоров'я - це:

1.	стан фізичного, психологічного та соціального благополуччя
2.	гармонія та єдність фізичних, соціальних, емоційних, розумових та духовних функцій
3.	всі відповіді правильні

Питання 2. Аліментарні речовини - це:

1.	білки
2.	ліпіди
3.	вуглеводи
4.	вітаміни
5.	мінеральні речовини
6.	баластні речовини
7.	отруйні речовини

Питання 3. Есенціальні нутрієнти це:

1.	моносахариди
2.	полісахариди
3.	незамінні амінокислоти
4.	незамінні жирні кислоти
5.	вітаміни
6.	макро- та мікроелементи

Питання 4. Який основний постулат теорії збалансованого харчування?

1.	їжа складається з аліментарних речовин, баластних речовин, від яких вона може бути очищена, та шкідливих речовин
2.	необхідними компонентами їжі є нутрієнти та баластні речовини
3.	надходження харчових речовин до організму забезпечується внаслідок порожнинного, мембранного та внутрішньоклітинного травлення та синтезу нових речовин, у тому числі незамінних
4.	надходження харчових речовин до організму забезпечується внаслідок порожнинного та внутрішньоклітинного травлення

Питання 5. Імуннорегуляторна функція їжі:

1.	утворення ферментів та гормонів
2.	надходження до організму смакових речовин
3.	здатність організму протидіяти шкідливим чинникам

Питання 6. Дієтичне харчування забезпечує профілактику:

1.	професійних захворювань
2.	хронічних захворювань
3.	захворювань багатофакторного походження
4.	аліментарних захворювань

Питання 7. Назвати вид харчування, яке має використання населенням з фактором ризику захворювання:

1.	дієтичне
2.	лікувальне
3.	раціональне
4.	превентивне

Питання 8. Назвати вид харчування, який належить до альтернативних видів харчування:

1.	дієтичне
2.	лікувальне
3.	раціональне
4.	превентивне
5.	редуковане

Питання 9. Як називаються зміни харчових речовин, що призводять до утворення з полімерів мономерів, які всмоктуються у кров чи лімфу?

1.	перетравлювання
2.	перистальтика
3.	збудження
4.	гальмування

Питання 10. Які клітини, розташовані в слизовій оболонці, утворюють гідролітичні ферменти, соляну кислоту і слиз?

1.	залозисті
2.	обкладникові
3.	слинні
4.	пілоричні

Питання 11. Що надходить до дванадцятипалої кишки з підшлункової залози?

1.	сік підшлункової залози
2.	вуглеводи
3.	жири
4.	білки

Питання 12. Під впливом яких речовин і мікроорганізмів відбувається глибокий розпад залишків їжі у товстому кишечнику?

1.	ферментів
2.	слизу
3.	амінокислот

Питання 13. Яке значення рН середовища слини?

1.	7,5
2.	6,5
3.	8,5

Питання 14. За допомогою якого ферменту відбувається гідроліз білків їжі у шлунку?

1.	пепсину
2.	рибофлавіну
3.	трипсину

Питання 15. До ліполітичних ферментів належать:

1.	ліпаза, фосфоліпаза, фосфатаза
2.	нуклеази
3.	пептидази
4.	карбогідрази

Частина 2 (середній рівень)

(10 завдань, кілька правильних відповідей на завдання, відповідність, пропущене слово, та ін.)

Питання 1. Вказати, які ферменти розщеплюють білки, жири, вуглеводи?

1. Білки	А. лі політичні
2. Ліпіди	Б. протеолітичні
3. Вуглеводи	В. амілолітичні

Питання 2. Розставити у відповідності до приналежності функції слини та шлунку

1. Слина 2. Шлунок	А. бар'єрна
	Б. гідролітична
	В. бактерицидна
	Г. секреторна
	Д. захисна
	Е. рухова
	Ж. всмоктувальна

Питання 3. За рахунок яких рідин забезпечується травлення у дванадцятипалій кишці?

1.	підшлунковий сік, жовч
2.	підшлунковий сік
3.	підшлунковий сік, жовч, слиз

Питання 4. Яка дія жовчі на жири?

1.	емульгуюча
2.	денатуруюча
3.	гідролітична

Питання 5. Які функції виконує печінка у процесах травлення?

1.	травна
2.	розподільна
3.	видільна
4.	бар'єрна

5.	метаболічна
6.	антиоксидантна
7.	імуностимулююча

Питання 6. Де утворюється холестерин?

1.	печінка
2.	шлунок
3.	тонкий відділ кишечника
4.	товстий відділ кишечника

Питання 7. Який основний постулат теорії адекватного харчування?

1.	їжа складається з аліментарних речовин, баластних речовин, від яких вона може бути очищена, та шкідливих речовин
2.	необхідними компонентами їжі є нутрієнти та баластні речовини
3.	надходження харчових речовин до організму забезпечується внаслідок порожнинного, мембранного та внутрішньоклітинного травлення та синтезу нових речовин, у тому числі незамінних
4.	надходження харчових речовин в організмі забезпечується внаслідок порожнинного та внутрішньоклітинного травлення

Питання 8. Розставити у відповідності до приналежності назви оболонок травного каналу

1. Серозна	А. Середня
2. М'язова	Б. Зовнішня
3. Слизова	В. Внутрішня

Питання 9. Вказати реакцію таких травних секретів:

1. Слина	А. 1,5-1,8
2. Кишковий сік	Б. 6,8-7,4
3. Шлунковий сік	В. 8,7-8,9

Питання 10. Процеси травлення у ротовій порожнині:

1. Крохмаль	А. Глюкоза
2. Мальтоза	Б. Глюкоза, фруктоза
3. Сахароза	В. Мальтоза
4. Ліпаза	Г. Гліцерин та жирні кислоти

Частина 3 (високий рівень) (5 завдань, відкриті питання, задачі та ін.)

Питання 1. Назвіть три пари слинних залоз, які розташовані в ротовій порожнині.

у бланку відповідей впишіть правильну відповідь

Питання 2. Різновиди харчування:

у бланку відповідей впишіть правильну відповідь

Питання 3. Основні напрямки Державної політики в галузі здорового харчування:

у бланку відповідей впишіть правильну відповідь

Питання 4. Назвіть функції дванадцятипалої кишки.

у бланку відповідей впишіть правильну відповідь

Питання 5. Види кишкового травлення.

у бланку відповідей впишіть правильну відповідь

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
відповідей вступника на тестові завдання
для вступу на програми підготовки
здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти

Метою тестування за фахом є перевірка відповідності знань, умінь і навичок вступників програмним вимогам, з'ясування компетентності та оцінка ступеня підготовленості вступників для отримання ОС «Магістр».

Оцінювання знань вступників на вступних випробуваннях здійснюється за шкалою **від 0 до 200 балів**.

Кожне тестове завдання складається із 30 питань, які за ступенем складності поділені на три частини:

У **частині 1** (базовий рівень) пропонується всього 15 завдань з вибором однієї правильної відповіді. За правильне розв'язання кожного завдання вступник отримує **4 бали**. Відповідно за правильне розв'язання усіх завдань частини 1 вступник отримує 60 балів.

У **частині 2** (середній рівень) пропонується 10 завдань: тестові завдання із декількома правильними відповідями, на встановлення відповідності або правильної послідовності, запис пропущеного поняття або формули. Залежно від правильності та повноти наданої відповіді вступник може отримати **2, 4, 6, 8 балів**. Максимальна кількість балів за правильне вирішення завдань частини 2 становить 80 балів.

Завдання **частини 3** (високий рівень) складає 5 завдань у відкритій формі з розгорнутою відповіддю чи розв'язком задачі, за кожен правильну відповідь вступник отримує **12 балів**. За завдання частини 3 вступник максимально отримує 60 балів.

Відсутність відповіді або неправильна відповідь оцінюється в 0 балів.

Максимальна кількість тестових балів, яку можна набрати, правильно виконавши всі завдання тестової роботи – 200 балів.

Фахова атестаційна комісія оцінює роботу за загальною сумою балів, набраних вступником за результатами тестування, яка може знаходитись в межах від 0 до 200 балів.

Час виконання тестових завдань становить 180 хвилин.